

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА**

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ЕКЗАМЕНУ

для здобуття освітнього ступеня «бакалавр»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ФАГОВОГО ЕКЗАМЕНУ.....	4
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ.....	5
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ФАГОВОГО ЕКЗАМЕНУ.....	5
1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ».....	5
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	16
2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШІ ТА КРЕДИТ».....	18
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	25

ВСТУП

Вступний фаховий екзамен для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування» проводиться для осіб, які вступають до ПВНЗ МУБіП на навчання за скороченими термінами підготовки на основі раніше здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст».

Програма вступного фахового екзамену складена на основі змісту дисциплін «Фінанси», «Гроші і кредит» у відповідності до освітньо-професійної програми для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування».

Програма охоплює теоретичні і прикладні питання, що в рамках освітньо-професійної програми підготовки бакалавра визначають наявність у випускника здібностей виконувати функції, визначені освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра.

Мета вступного фахового екзамену полягає у визначенні та оцінці рівня засвоєних теоретичних знань та вмінь визначених галузевими стандартами вищої освіти для фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст», необхідних для продовження навчання за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування».

СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

Вступний фаховий екзамен для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування» проводиться у письмовій формі з використанням тестових та практичних завдань.

Для відповіді вступник отримує екзаменаційний білет, лист відповіді, чернетки.

Екзаменаційний білет складається з трьох частин.

Перша частина містить 10 закритих тестів. Закрита форма тесту передбачає застосування матеріалу за відомими стандартними алгоритмами та зразками, тобто надаються завдання з вибором однієї відповіді з чотирьох варіантів відповідей, одна з яких – правильна.

Друга частина містить 2 відкритих теста. Відкрита форма тесту передбачає застосування програмного матеріалу у змінених та ускладнених ситуаціях, тобто надаються завдання з вимогою короткої відповіді.

Третя частина (практична) складається з двох задач. Вирішення практичних завдань потребує розв'язання з розгорнутою відповіддю. Завдання вважається виконаним правильно, якщо крім правильної відповіді в чернетці та чистовику надано повне розв'язання, що свідчить про самостійне отримання результату.

Тривалість екзамену складає 120 хвилин.

Під час виконання екзаменаційних завдань не дозволяється користуватися допоміжними матеріалами: записами, конспектами,

посібниками тощо.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Загальна кількість балів, яку може отримати вступник дорівнює –100. Результати екзамену оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яка дозволяє брати участь у конкурсному відборі – 124.

Правильна відповідь на завдання першої частини екзаменаційного білету оцінюється у 5 балів, на завдання другої частини у 10 балів, третьої частини у 15 балів.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Фінансові відносини як предмет фінансової науки. Зміст фінансів як економічної категорії. Методологічні основи дослідження фінансових явищ і процесів. Понятійний апарат фінансової науки.

Сутність фінансів. Об'єктивні передумови виникнення фінансів. Фінанси як історична категорія. Характерні ознаки фінансів. Суспільне призначення та двоїста сутність фінансів. Фонди грошових ресурсів як матеріальні носії фінансових відносин.

Функції фінансів. Розподільча функція та механізм її дії в ринкових умовах. Об'єкти розподільних відносин. Первинний і вторинний фінансовий розподіл. Суб'єкти розподільчих відносин.

Контрольна функція фінансів об'єкти фінансового контролю.. Суспільне призначення фінансового контролю як форми реалізації контрольної функції. Дискусійні питання щодо суті і функцій фінансів. Фінансові ресурси, їх суть і призначення. Класифікація фінансових ресурсів. Централізовані фонди, їх призначення. Децентралізовані фонди, їх необхідність, склад і роль у процесі розширеного відтворення. Фінансові резерви як особлива група фондів грошових ресурсів. Їх необхідність, види та механізм формування і використання.

Тема 2. Фінансова система

Суть і поняття фінансової системи країни. Структура фінансової системи України. Принципи побудови фінансової системи.

Типологізація та структуризація фінансових систем за територіальною ознакою і типами економічних систем. Внутрішня будова фінансової системи. Організаційна структура фінансової системи. Структурні елементи фінансової системи за формами власності, суб'єктами фінансових відносин, рівнями економічної системи.

Сфери та ланки фінансових відносин. Характеристика складових елементів основних ланок фінансової системи: державні фінанси, фінанси

суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси, фінансовий ринок, фінанси домогосподарств. Страхування як відокремлена ланка фінансової системи. Правове регулювання фінансових відносин.

Тема 3. Генезис і еволюція фінансів

Історичний характер фінансів. Передумови виникнення фінансів. Податки як, найперша форма прояву фінансів. Еволюція податкової форми одержавлення частини ВВП на різних етапах економічного і соціального розвитку суспільства.

Фінанси як економічна категорія. Стадії відтворювального процесу та роль фінансів у них. Учасники фінансових розподільчих відносин. Об'єкти фінансового розподілу. Фонд споживання і фонд нагромадження.

Просте і розширене відтворення. Фонд фінансування простого відтворення. Суспільні фонди споживання та фонди особистого споживання. Спеціальні фінансові фонди та їх роль у фінансуванні цільових державних програм. Становлення та розвиток фінансових інституцій в умовах розбудови ринкових відносин.

Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями в процесі вартісного розподілу. Фінанси і ціна. Фінанси і заробітна плата. Фінанси і кредит.

Тема 4. Становлення та розвиток фінансової науки

Історичні передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві. Сутність, мета, завдання і структура фінансової науки. Предмет фінансової науки. Об'єкти і суб'єкти фінансової науки. Зміст фінансової науки. Загальнонаукові та спеціальні функції фінансової науки. Інструментарій, поняття та категорії фінансової науки.

Еволюція фінансових теорій у XV-XIX ст. Виокремлення фінансової науки із загальної теорії політичної економії. Перший підручник з фінансів. Особливості розвитку фінансової науки в Україні. Періодизація еволюції фінансової думки України. Фінансові погляди І.Франка, М.І.Туган-Барановського.

Світова фінансова наука у XX ст.: основні її напрями й наукові школи. Теорії суспільного добробуту. Доктрина соціального ринкового господарства. Теорія суспільного вибору. Теорії фіскального обміну.

Фінансова наука XXI ст.. Сучасні наукові школи і фінансові проблеми.

Тема 5. Фінансова політика і фінансове право

Фінансова політика як складова економічної і соціальної політики держави. Складові фінансової політики держави. Ланки і рівні фінансової політики. Фінансова стратегія. Фінансова тактика. Завдання державної фінансової політики. Фінансова політика суб'єктів господарювання як форма реалізації фінансової ідеології та стратегії підприємств. Фінансова політика домогосподарств. Фінансова політика у сфері міжнародних фінансів.

Фінансовий механізм, його складові елементи. Фінансові методи. Фінансове планування: суть, принципи і методи. Фінансовий контроль, його класифікаційні ознаки. Фінансове забезпечення і фінансове регулювання. Фінансові важелі, стимули і санкції. Організаційна структура і правовий режим фінансового механізму. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Напрями вдосконалення фінансового механізму.

Поняття та система фінансово права. Предмет та норми фінансового права. Методи фінансово-правового регулювання. Фінансове законодавство. Суб'єкти фінансового права та їх повноваження.

Управління фінансами. Об'єкти і суб'єкти управління. Функціональні ланки процесу управління фінансами. Стратегічне й оперативне управління. Повноваження Президента України, законодавчих і виконавчих органів влади в управлінні фінансами. Повноваження Міністерства фінансів та його структур у сфері управління фінансами. Управління фінансами на рівні міністерств, відомств, підприємств, домогосподарств.

Тема 6. Податкова системи та податки

Суть і функції податків. Елементи системи оподаткування. Об'єкти оподаткування. Джерела сплати податків. Податкові ставки. Податкові пільги. Ознаки класифікації податків.

Податкова система: суть, структура, принципи побудови. Основні критерії політики оподаткування. Податкова політика України на сучасному етапі та напрями її вдосконалення.

Види податків. Прямі податки. Непрямі податки. Загальнодержавні та місцеві податки і збори.

Соціально-економічна суть ПДВ. Механізм обчислення й сплати ПДВ. Механізм справляння акцизного збору. Оподаткування прибутку підприємств. Основи прибуткового оподаткування населення. Платежі за ресурси. Майнове оподаткування.

Органи державної податкової служби та їх функції. Діяльність державної податкової служби. Обов'язки платників податків і зборів (обов'язкових платежів). Податкова міліція, її завдання.

Тема 7. Бюджет і бюджетна система

Державний бюджет, як економічна та юридична категорія. Передумови функціонування бюджету держави. Соціально-економічна роль і значення бюджету. Бюджет як централізований фонд і основний фінансовий план держави. Розподільча і контрольна функції бюджету. Доходи бюджету. Видатки бюджету. Бюджетна політика на сучасному етапі.

Структура і принципи побудови бюджетної системи. Поняття бюджетного устрою. Види бюджетів України. Зведений бюджет. Державний бюджет. Бюджети територіальних громад. Розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи.

Бюджетна класифікація доходів, видатків бюджету, бюджетного фінансування, державного боргу. Роль і призначення бюджетної класифікації.

Економічна суть доходів державного бюджету України. Форми і методи мобілізації грошових коштів до бюджету. Класифікація доходів бюджету. Податкові надходження. Неподаткові надходження. Доходи від операцій з капіталом. Офіційні трансферти.

Економічна суть видатків бюджету. Напрями використання бюджетних коштів. Видатки державного бюджету на розвиток економіки і науки, на соціально-культурні заходи.

Бюджетний процес. Поняття та основні елементи бюджетного процесу. Бюджетні права. Суб'єкти бюджетної ініціативи в Україні. Організація бюджетного планування. Порядок складання, розгляду, затвердження державного і місцевих бюджетів. Виконання бюджетів. Складання звітів про виконання державного і місцевих бюджетів та їх затвердження.

Тема 8. Бюджетний дефіцит

Концептуальні підходи до збалансування державного бюджету. Поняття бюджетного профіциту та його форми. Бюджетний дефіцит як соціально-економічне явище. Причини та передумови бюджетного дефіциту. Класифікація бюджетного дефіциту. Відкритий і прихований бюджетний дефіцит. Вимушений, свідомий, активний, пасивний дефіцит бюджету.

Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.

Джерела та методи фінансування бюджетного дефіциту. Емісія грошей як метод фінансування дефіциту бюджету, її соціально-економічні наслідки. Державні позики та їх можливі наслідки.

Фіскальні правила щодо скорочення бюджетного дефіциту. Бюджетна політика України в галузі фінансування бюджетного дефіциту. Секвестр бюджету як спосіб боротьби з дефіцитом бюджету.

Тема 9. Державний кредит

Економічна природа державного кредиту. Роль державного кредиту у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави й фінансуванні дефіциту бюджету. Суб'єкти державного кредиту. Розподільча, контрольна і регулююча функції державного кредиту.

Види і форми державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Державні позики. Державні грошово-речові лотереї. Використання ощадних вкладів для кредитування потреб держави. Державний позичковий фонд.

Класифікація державних позик. Правове оформлення державних позик. Види державних цінних паперів, порядок їх емісії та погашення. Способи коригування державної позикової політики. Джерела погашення державних позик.

Державний борг та його класифікація. Капітальний і поточний, внутрішній і зовнішній державний борг. Причини виникнення і наслідки

зростання державного боргу. Джерела погашення державного боргу. Управління державним боргом. Боргова стратегія та боргова тактика. Мета, етапи, принципи та методи управління державним боргом.

Тема 10. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

Суть місцевих фінансів. Роль місцевих фінансів у реалізації соціально-економічної політики адміністративно-територіальних формувань. Функції місцевих фінансів. Принципи організації місцевих фінансів.

Фінансові ресурси місцевого самоврядування. Місцеві бюджети. Доходи і видатки місцевих бюджетів. Загальнодержавні податки і збори, закріплені за місцевими бюджетами. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Види неподаткових надходжень до місцевих бюджетів.

Склад і структура місцевих бюджетів. Джерела надходжень і видатки бюджетів територіальних громад на потреби місцевого самоврядування.. Фінансові ресурси інших органів місцевого самоврядування.

Бюджетний федералізм як явище концепції суспільних благ держави. Економічна суть бюджетного федералізму, його мета і призначення. Принципи бюджетного федералізму. Бюджетна децентралізація.

Територіальна фінансова незбалансованість та необхідність бюджетного регулювання. Фінансове вирівнювання та методи його здійснення. Механізм надання дотацій вирівнювання, субвенцій, вилучення коштів.

Реформування системи міжбюджетних відносин. Фінансове вирівнювання в контексті проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні.

Тема 11. Соціальні позабюджетні фонди

Соціальні позабюджетні фонди як складова частина державних фінансів. Недержавні фонди соціального забезпечення, їх роль і значення. Необхідність існування цільових фондів. Види соціальних позабюджетних фондів, їх класифікація та характерні ознаки.

Пенсійний фонд України: призначення, джерела формування, напрямки використання.

Фонд соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності: призначення, джерела формування, напрями використання.

Фонд соціального страхування на випадок безробіття, джерела його формування, напрями використання. Механізм справляння обов'язкових страхових внесків на випадок безробіття.

Фонд загальнообов'язкового соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань: призначення, порядок формування та напрями використання.

Недержавні фонди соціального забезпечення, нормативні акти щодо їх створення. Види недержавних пенсійних фондів, джерела їх формування і

напрями використання. Благодійні фонди, мета і порядок їх створення та призначення.

Тема 12. Фінанси суб'єктів господарювання

Поняття і класифікація суб'єктів господарювання . нормативно-правові акти, що регулюють діяльність суб'єктів господарювання . Інші класифікаційні ознаки суб'єктів господарювання .

Фінанси комерційних підприємств і організацій – найбільш розгалуженого і поширеного виду господарської діяльності. Економічна суть фінансів і зміст фінансових відносин. Джерела власних грошових ресурсів. Позичені і залучені кошти. Принципи організації фінансів. Принципи комерційного розрахунку. Доходи, витрати і прибуток підприємств. Розподіл і використання прибутку.

Фінанси суб'єктів некомерційної господарської діяльності. Основні засоби регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання. Особливості організації фінансів. Фінанси казенних підприємств. Джерела формування майна. Управління і розпорядження основними фондами і коштами. Управління фінансово-господарською діяльністю казенних підприємств. Фінанси комунальних унітарних підприємств органів місцевого самоврядування. Фінансова діяльність військових частин, закладів, установ і організацій Збройних Сил України.

Фінанси неприбуткових установ і організацій. Фінансова діяльність бюджетних установ. Сутність кошторисного фінансування. Фінансування діяльності благодійних організацій. Фінанси пенсійних фондів, кредитних спілок та інших громадських організацій. Джерела фінансових ресурсів закладів охорони здоров'я, освіти, науки, культури і спорту. Фінансування діяльності спілок, асоціацій, об'єднань, які не проводять підприємницької діяльності за винятком отримання пасивних доходів.

Фінанси громадян-підприємців як суб'єктів господарювання. Види підприємницької діяльності, джерела доходів, управління фінансовою діяльністю. Відповідальність громадян-підприємців за своїми зобов'язаннями.

Тема 13. Фінанси домогосподарств

Домогосподарство як суб'єкт фінансових відносин. Місце та роль домогосподарств в економіці країни. Суть і характерні ознаки фінансів домогосподарств. Функції фінансів домогосподарств. Фінансові ресурси домогосподарств. Формування первинних і вторинних доходів домогосподарств. Економічна доцільність планування грошових потоків на рівні домогосподарств.

Бюджет домогосподарства. Грошові доходи домогосподарств. Сукупні фінансові ресурси домогосподарств і напрями їх використання. Споживчі і неспоживчі витрати домогосподарств. Бюджетний дефіцит та джерела його покриття.

Мотиви та способи заощаджень домогосподарств. Види заощаджень, їх соціально-економічне значення.

Особисті фінанси, характерні ознаки їх функціонування в ринковому середовищі.

Тема 14. Страхування. Страховий ринок

Економічна суть і необхідність страхування. Фінансові відносини у сфері страхування. Загальнодержавне і суспільне значення страхування. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів. Функції і принципи страхування.

Класифікація страхування. Об'єкти страхування. Форми проведення страхування. Види обов'язкового страхування. Добровільне страхування.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку, його організаційна структура. Об'єкт страхового ринку – страхова послуга. Формування й розвиток страхового ринку в Україні. Учасники страхового ринку. Організаційно-правова, інституційна, галузева і територіальна структура страхового ринку. Об'єднання страховиків.

Державний нагляд за страховою діяльністю. Ліцензування страхової діяльності. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг в Україні, її роль у розвитку національного ринку страхових послуг. Основні напрями вдосконалення державної політики в галузі страхових послуг.

Тема 15. Фінансовий ринок

Суть фінансового ринку, його роль у мобілізації та перерозподілі фінансових ресурсів. Функції фінансового ринку. Державний нагляд у сфері фінансового ринку.

Класифікація фінансових ринків. Ринок позичкових капіталів. Ринок цінних паперів. Валютний ринок. Ринок фінансових послуг. Ринок дорогоцінних металів і каміння. Первинний і вторинний фінансові ринки. Механізм функціонування фінансового ринку.

Інструменти фінансового ринку. Класифікація фінансових інструментів. Цінні папери як форма фіктивного капіталу. Види цінних паперів та їх характеристика. Пайові цінні папери. Боргові цінні папери. Похідні цінні папери.

Правове регулювання фінансового ринку. Порядок реєстрації та обігу цінних паперів. Діяльність із випуску та організації обігу цінних паперів. Учасники ринку цінних паперів. Емітенти, інвестори та фінансові посередники.

Канали прямого та непрямого фінансування. Фінансові посередники. Інституційні інвестори і обслуговуючі фінансові посередники. Фондова біржа, її призначення та функції. Організація роботи фондової біржі. Біржові операції та порядок розрахунків при їх здійсненні. Торгівля цінними паперами в Україні. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Тема 16. Фінансовий менеджмент

Фінансовий менеджмент як різновид функціонального менеджменту. Мета, завдання і процедури фінансового менеджменту. Об'єкт і суб'єкти фінансового менеджменту. Завдання фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту. Взаємодія керованої та керуючої підсистем фінансового менеджменту. Принципи управління фінансовою діяльністю підприємств.

Процес розробки і реалізації фінансових рішень. Етапи та складові процесу прийняття фінансових рішень.

Стратегія і тактика фінансового менеджменту. Процес розробки стратегії фінансового менеджменту. Тактичні цілі і завдання фінансового менеджменту. Основи управління капіталом і активами підприємства.

Механізм фінансового менеджменту та його складові елементи. Рівні фінансового менеджменту. Системи забезпечення, методи, важелі, інструменти фінансового менеджменту. Менеджмент державних фінансів. Фінансовий менеджмент суб'єктів господарювання. Менеджмент страхового ринку. Менеджменту фінансового ринку.

Тема 17. Міжнародні фінанси

Світові фінанси міжнародні фінанси. Система міжнародних фінансових відносин. Ринковий та неринковий механізми реалізації міжнародних фінансів. Суб'єкти міжнародних фінансових відносин. Функції міжнародних фінансів.

Валюта. Валютний курс і валютний паритет. Види валютних курсів. Методи встановлення валютних курсів. Конвертованість валют.

Міжнародний фінансовий ринок, його функціональне призначення. Структура міжнародного фінансового ринку. Міжнародний валютний ринок. Валютна політика. Валютні операції. Міжнародний ринок боргових зобов'язань. Міжнародний ринок цінних паперів. Міжнародний ринок похідних інструментів.

Фінанси міжнародних організацій та міжнародних фінансових інституцій. Глобальні і регіональні міжнародні фінансові інституції. Фінансові відносини міжнародних організацій та міжнародних фінансових інституцій. Міжнародний валютний фонд (МВФ), його роль і призначення. Україна як учасник МВФ. Кредитування за лініями МВФ. Світовий банк. Група Світового банку. Фінансові відносини України з глобальними і регіональними фінансовими інституціями.

Тема 18. Фінансова безпека держави

Економічна безпека як базова складова національної безпеки. Нормативно-правова регламентація економічної безпеки в Україні. Основні ознаки економічної безпеки держави. Рівні економічної безпеки. Загрози економічній безпеці. Індикатори економічної безпеки.

Суть і місце фінансової безпеки в економічній безпеці. Критерії визначення фінансової безпеки. Складові фінансової безпеки. Необхідність досягнення міжнародної фінансової безпеки держави.

Механізм забезпечення фінансової безпеки держави. Загальні та специфічні принципи забезпечення фінансової безпеки держави. Об'єкти і суб'єкти фінансової безпеки. Показники оцінки стану фінансової безпеки країни. Критерії загроз національній безпеці України в економічній сфері. Системи забезпечення фінансової безпеки.

Поняття фінансової кризи та її вплив на фінансову безпеку держави. Економічні та політичні чинники фінансової кризи. Світова фінансово-економічна криза 2008-2009 рр. та її вплив на фінансову безпеку України. Шляхи подолання фінансової кризи в Україні.

Тема 19. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою

Еволюційний розвиток фінансових систем економічно розвинених країн. Сучасні риси та тенденції ринкових фінансових систем. Моделі перерозподілу ВВП державою. Американська, європейська та скандинавська моделі централізації ВВП. Підпорядкованість фінансових систем принципам соціально-економічного розвитку.

Фінансові системи окремих країн. Фінансова система США. Фінанси федерацій, штатів і місцеві фінанси. Фінансові проблеми США в період світової фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр.

Фінансова система Японії. Теоретичні основи фінансової політики Японії. Японська модель суспільного добробуту. Сучасні проблеми японської фінансової системи.

Фінансові системи Великобританії, Німеччини і Франції. Бюджетний дефіцит. Обмеження щорічних кредитних запозичень. Соціальні гарантії населенню з боку цих держав.

Фінанси Скандинавських країн. Характерні особливості державних фінансів. Соціальна направленість скандинавської моделі перерозподілу ВВП.

Тема 20. Фінанси європейського союзу

Економічна інтеграція в Європі та її цивілізаційний розвиток. Етапи економічної інтеграції ЄС: зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, єдиний внутрішній ринок, економічний та валютний союз. Фінансова політика в галузі поглиблення європейської інтеграції.

Передумови та принципи європейської валютно-фінансової конвергенції (Маастрихтська угода 1992р.). Особливості організації та функціонування фінансів Європейського Союзу. Бюджетна стратегія та організація бюджетного процесу в Євросоюзі. Гармонізація та уніфікація податкової політики в межах Європейського Союзу. Фінансові інституції ЄС та їх роль у формуванні погоджених принципів фінансової політики.

Спільна валютна політика і запровадження Євро. Валютний союз. Валютна інтеграція, її складові. Європейська система центральних банків, її склад і завдання. Органи управління економічною, фінансовою бюджетною, податковою та валютною політикою ЄС.

Перелік питань з дисципліни «Фінанси»

1. Мета, предмет і завдання курсу "Фінанси"
2. Фінанси як наука, її призначення.
3. Сутність фінансів. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин.
4. Функції фінансів.
5. Роль і призначення державних фінансів.
6. Джерела фінансових ресурсів країни.
7. Фінансова система України.
8. Склад і структура державної системи фінансів.
9. Фінансовий механізм, його сутність, роль в економіці країни. Проблеми удосконалення фінансового механізму України.
10. Фінансова політика України, її напрямки.
11. Фінансова криза та шляхи її подолання.
12. Фінансові реформи, їх роль в економічному розвитку країни.
13. Проблеми зміцнення фінансової системи України.
14. Бюджетний устрій України.
15. Принципи побудови бюджетної системи України.
16. Державний бюджет та його місце у бюджетній системі України.
17. Джерела доходів державного бюджету.
18. Структура доходів державного бюджету.
19. Напрямки видатків державного бюджету.
20. Структура видатків державного бюджету.
21. Місцеві бюджети, їх призначення.
22. Роль місцевих бюджетів у бюджетній системі України.
23. Доходи і видатки місцевих бюджетів.
24. Фінансові проблеми місцевого та регіонального самоврядування.
25. Світовий досвід функціонування місцевих бюджетів.
26. Економічні умови виникнення та розвитку податкових систем.
27. Теорії податків.
28. Головні принципи побудови податкових систем в країнах розвинутої ринкової економіки.
29. Особливості сучасних податкових систем ринкової економіки зарубіжних країн.
30. Існуючі проблеми податкової політики в умовах ринкової економіки.
31. Проблеми удосконалення податкової політики в Україні.
32. Принципи побудови сучасної системи оподаткування в Україні.
33. Структура систем оподаткування.
34. Організація роботи по нарахуванню та стягненню податків.
35. Задачі, функції податкових адміністрацій у регіонах.
36. Апарат податкової служби в Україні.
37. Облік підприємств - платників платежів до бюджету.
38. Контроль за правильністю нарахування та своєчасністю сплати податків.
39. Особливості нарахування та сплати податку на додану вартість.

40. Особливості нарахування та сплати податку на прибуток.
41. Особливості нарахування та сплати акцизного збору.
42. Особливості нарахування та сплати прибуткового податку з громадян.
43. Місцеві податки і збори.
44. Об'єктивна необхідність соціального захисту та соціального забезпечення населення в умовах переходу до ринку.
45. Фінансове забезпечення соціальних гарантій населенню.
46. Зміст системи соціального забезпечення населення в Україні.
47. Індикація грошових доходів населення.
48. Державне регулювання цін.
49. Пенсійне забезпечення громадян.
50. Джерела фінансування державної підтримки сімей з дітьми, громадян похилого віку, ветеранів війни та праці.
51. Становлення і розвиток бюджетної системи.
52. Фінансове забезпечення витрат на розвиток освіти, науки і культури.
53. Фінансове забезпечення витрат на охорону здоров'я і фізичну культуру.
54. Фінансування оборони, правоохоронних органів, управління та інших витрат держави.
55. Видатки державного бюджету на розвиток економіки.
56. Форми фінансової підтримки вітчизняних підприємств в умовах формувань ринкових відносин.
57. Організація роботи по складанню, розгляду і затвердженню державного бюджету.
58. Складання, розвиток затвердження місцевих бюджетів.
59. Контроль за виконанням бюджетів і використанням позабюджетних фондів.
60. Фінансова підтримка валового бізнесу в Україні.
61. Фонди фінансових ресурсів загальнодержавного та місцевого значення.
62. Пенсійний фонд України, його призначення.
63. Фонд соціального страхування, його призначення.
64. Фонд для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту.
65. Фонд сприяння конверсії.
66. Державний інноваційний фонд, його призначення.
67. Фонди органів місцевого самоврядування.
68. Державний фінансовий контроль, його призначення.
69. Організація і методи фінансового контролю.
70. Державна контрольно-ревізійна служба України.
71. Державний кредит, його економічна сутність.
72. Форми державного кредиту.
73. Управління фінансами в країні.

74. Центральні органи управління фінансами.
75. Роль місцевих фінансових органів в управлінні фінансами.
76. Зміст організації фінансів державних підприємств.
77. Доходи і видатки господарських суб'єктів.
78. Плата за землю.
79. Державне мито.
80. Витрати на управління.
81. Акцизний збір.
82. Зведений фінансовий баланс держави.
83. Галузі страхування, їхня роль в житті суспільства.
84. Фінансові ресурси.
85. Витрати на підготовку кадрів.
86. Валютні фонди органів місцевого самоврядування.
87. Організація і порядок виконання бюджетів.
88. Бюджетний контроль.
89. Обслуговування державного боргу і управління ним.
90. Правові і організаційні засади державних фінансів.
91. Економічна інтеграція в Європі та її цивілізаційний розвиток.
92. Особливості організації та функціонування фінансів Європейського Союзу.
93. Бюджетна стратегія та організація бюджетного процесу в Євросоюзі.
95. Фінансові інституції ЄС та їх роль у формуванні погоджених принципів фінансової політики.
96. Валютна інтеграція, її складові.
97. Європейська система центральних банків, її склад і завдання.
98. Органи управління економічною, фінансовою бюджетною, податковою та валютною політикою ЄС.
99. Американська, європейська та скандинавська моделі централізації ВВП.
100. Фінансові системи окремих країн.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. //Голос України. - 1996. - 13 липня. - Ст. 85,95-98,116,119.
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997р. № 280/97- ВР // Відомості Верховної Ради України-1997.-№24-Розд.Ш.
3. Про внесення змін до Закону України «Про державну податкову службу в Україні»: Закон України від 5.02.1998 р. № 83/98 - ВР //Відомості Верховної Ради України. - 1998. - №29.
4. Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні: Закон України від 26.01.1993 р. № 2939 - ХП //Відомості Верховної Ради України.-1993.-№ 13.

5. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 р. № 3425 - ХП //Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 23.
6. Про страхування: Закон України від 7.03.1996 р. № 85/96 - ВР //Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 19.
7. Балахничёва Л.Н. Финансы, деньги и кредит. – Херсон, МИБ, 1995.
8. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. - К.: Знання, 1997.
9. Бровакова Е.Г., Продивус И.П. Финансово-кредитная система государства. - К.: Сирин, 1997.
10. Булгакова С.О., Василенко Л.Т., Кучер Г.В. Финансы: Опорный конспект. -К.: КДТЕУ, 1999.
11. Булгакова С.О., Ермошенко Л.В. Бюджетная система Украины: Опорный конспект. - К.: КДТЕУ, 1999.
12. Василенко Л. Теоретичні основи оподаткування. - К.: КНТЕУ, 2000.
13. Василик О.Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. - К.: Вища шк., 1997.
14. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. -К.: НІОС, 2000.
15. Гридчина М.В., Вдовиченко Н.И., Калина А.В. Налоговая система Украины: Учеб. пособие. - К.: МАУП, 2000. - 128 с.
16. Гридчина М.В. Финансы: Навч. посібник. - К. Укр-фін. ін-т менеджменту і бізнесу, 1998.
17. Д'яконова І.І. Податки та податкова політика в Україні. - К.: Наук. думка, 1997.
18. Деркач Н.И., Гордеева Л.П. Бюджет и бюджетный процесс в Украине. - Днепропетровск, 1995.
19. Єпіфанов А.О., Сало І.В., Д'яконова І.І. Бюджет і фінансова політика в Україні: Навч. посібник. - К.: Наук. думка, 1997.
20. Зюнькін А.Г. Финансовое право: Опорный конспект лекцій. -К.: МАУП, 2001.
21. Иванов В.М. Финансовый рынок: Конспект лекцій. -К.:МАУП, 1999.-112с.
22. Кириленко О.П. Финансы: Навч. посібник. - 2-е вид. -Тернопіль: Економ, думка, 1998.
23. Общая теория финансов: Учебник /Под ред. Л.А. Дробозиной. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995.
24. Опарін В.М. Финансы (загальна теорія); Навч. посібник. -К.: КНЕУ,1999.
25. Шемет Т.С. Міжнародні фінанси: Навч. посібник. - К.: КНТЕУ, 2000.
26. Положення про організацію навчального процесу за модульно-рейтинговою системою для студентів всіх освітньо-кваліфікаційного рівнів / Укл.: проф. С.В.Білоусова; проф.Л.М. Балахнічова, доц. В.М.Саврадим. – Херсон: МУБІП, 2006. - 15с.

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Тема 1. Сутність та функції грошей

Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну. Роль держави у створенні грошей.

Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Портфельний підхід до визначення суті грошей. Гроші як форма вияву суспільних відносин. Специфіка вияву суті грошей у різних економічних системах. Гроші як особливий товар, мінова й споживча вартість грошей як товару. Гроші як гроші й гроші як капітал. Зв'язок грошей з іншими економічними категоріями.

Натурально-речові форми грошей, причини та механізм їх еволюції від звичайних товарів першої необхідності до благородних металів. Причини й механізм демонетизації золота. Ідеальні форми грошей та їх кредитна природа. Еволюція кредитних грошей від урядових (казначейських) зобов'язань до зобов'язань центрального банку. Різновиди сучасних кредитних грошей. Роль держави в утвердженні кредитних зобов'язань як грошей.

Специфічний характер вартості грошей. Купівельна спроможність як вираз вартості грошей за різних їх форм. Вартість грошей і час. Вплив зміни вартості грошей на економічні процеси. Ціна грошей як капіталу: альтернативна вартість зберігання грошей та процент.

Поняття про функції грошей та їх еволюція.

Функція міри вартості, її суть, сфера використання. Масштаб цін. Ідеальний характер міри вартості. Ціна як грошовий вираз вартості товарів.

Функція засобу обігу, її суть, сфера використання; реальність і кількісна визначеність грошей у цій функції. Функція засобу платежу, її суть, відмінність від функції засобу обігу, сфера використання, еволюція. Функція засобу нагромадження, її суть, сфера використання. Вплив часу на функцію засобу нагромадження.

Світові гроші. Еволюція золота як світових грошей. Передумови використання національних та колективних валют як світових грошей. Взаємозв'язок функцій грошей. Вплив на функції грошей зміни їх вартості.

Роль грошей у ринковій економіці. Якісний і кількісний аспекти впливу грошей на економічні і соціальні процеси. Грошове середовище як фактор впливу на матеріальні інтереси та виробничу активність економічних суб'єктів. Вплив зміни кількості грошей на основні макро- та мікроекономічні процеси. Гроші як інструмент регулювання економіки. Зміна впливу кількісних параметрів грошей на економіку в коротко- та довгострокових інтервалах. Еволюція ролі грошей у перехідній економіці України.

Тема 2. Грошовий оборот і грошові потоки

Поняття грошового обороту як процесу руху грошей. Грошові платежі як елементарні складові грошового обороту. Основні суб'єкти грошового

обороту. Основні ринки, що взаємозв'язуються грошовим оборотом. Національний дохід і національний продукт як визначальні параметри грошового обороту. Економічна основа та загальна схема грошового обороту.

Поняття грошового потоку та критерії класифікації цих потоків. Характеристика основних видів грошових потоків. Взаємозв'язок між окремими видами грошових потоків. Балансування потоку національного доходу й потоку національного продукту через внутрішній та зовнішній грошові ринки.

Структура грошового обороту. Готівковий та безготівковий сектори грошового обороту. Сектор грошового обігу, фінансовий та кредитний сектори. Маса грошей, що обслуговує грошовий обіг, її склад та фактори, що визначають її зміну. Базові гроші. Грошові агрегати. Швидкість обігу грошей: поняття, фактори, що визначають швидкість обігу, вплив її на масу та сталість грошей. Порядок розрахунку швидкості обігу грошей. Закон кількості грошей, необхідних для обігу, його суть вимоги та наслідки порушення вимог. Проблема монетизації валового внутрішнього продукту.

Механізм поповнення маси грошей в обігу. Первинна емісія центрального банку. Вторинна емісія депозитних грошей комерційних банків. Грошовий мультиплікатор.

Сучасні засоби платежу, які обслуговують грошовий обіг: банкноти, розмінна монета, депозитні гроші, векселі, чеки, їх суть та характеристика.

Тема 3. Грошовий ринок

Суть грошового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Особливості вияву на грошовому ринку основних ринкових ознак: попиту, пропонування, ціни.

Інституційна модель грошового ринку. Канали прямого й опосередкованого фінансування. Суб'єкти грошового ринку. Банки й небанківські фінансово-кредитні структури як суб'єкти грошового ринку.

Економічна структура грошового ринку. Ринок грошей і ринок капіталів. Ринок цінних паперів та валютний ринок як складові грошового ринку.

Попит на гроші. Суть та форми вияву попиту на гроші. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші.

Пропонування грошей. Суть та механізм формування пропонування грошей. Фактори, що визначають зміну пропонування грошей.

Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та процент. Фактори, що визначають рівновагу грошового ринку.

Тема 4. Грошові системи

Суть грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Елементи грошової системи.

Основні типи грошових систем, їх еволюція. Системи металевого і кредитного обігу.

Необхідність створення грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні: запровадження тимчасової

валюти, паралельний обіг купоно-карбованця та радянського карбованця, процес стабілізації тимчасової валюти. Випуск постійної валюти – гривні.

Державне регулювання грошової сфери як головне призначення грошової системи. Центральний банк як орган державного регулювання грошової сфери. Методи регулювання: методи прямого впливу та методи опосередкованого впливу. Грошово-кредитна політика центрального банку – суть, типи, стратегічні цілі, проміжні та тактичні завдання. Інструменти грошово-кредитного регулювання.

Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в системі державного регулювання ринкової економіки. “Сеньйораж” і монетизація бюджетного дефіциту.

Тема 5. Інфляція і грошові реформи

Інфляція: суть, форми вияву, причини та наслідки. Вплив інфляції на виробництво, зайнятість та життєвий рівень. Інфляція у системі державного регулювання грошової сфери. Особливості інфляційного процесу в Україні.

Грошові реформи: поняття, цілі та види грошових реформ. Стабілізація грошей як основна ціль реформи. Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Тема 6. Валютний ринок та валютні системи

Сутність валюти, призначення та сфера використання. Види валют: національні, іноземні, колективні, конвертовані, неконвертовані. Чинники та значення конвертованості валюти. Особливості валютних відносин. Валютний ринок: сутність, об'єкти та суб'єкти, ціна, інфраструктура. Чинники впливу на кон'юнктуру валютного ринку. Характеристика основних операцій на валютному ринку.

Валютний курс: сутність, основи формування та чинники впливу. Види валютних курсів. Регулювання валютних курсів. Розвиток режиму валютного курсу в Україні. Валютні системи та валютна політика. Поняття, призначення та елементи національної валютної системи. Валютне регулювання та валютна політика: курсова, облікова, інтервенційна. Особливості формування валютної системи України. Органи валютного регулювання.

Платіжний баланс та золотовалютні резерви. Сутність, побудова, призначення та використання платіжного балансу. Сутність, призначення та використання золотовалютних резервів.

Світова та міжнародні валютні системи. Поняття світової валютної системи, її елементи та етапи розвитку, Бреттон-Вудська та Ямайська світові валютні системи. Поняття міжнародної валютної системи. Формування Європейської валютної системи, трансформація її в Європейський валютний союз зі спільною валютою та єдиним центральним банком.

Міжнародні ринки грошей та капіталів: сутність, призначення, інструменти. Основні світові центри ринків грошей та капіталів. Євроринок, його призначення та види.

Тема 7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм

Класична кількісна теорія грошей, її основні постулати. Економічні причини появи кількісного підходу до вивчення ролі грошей. Еволюція постулатів кількісної теорії. Номіналістичне трактування суті грошей послідовниками кількісної теорії. Відмінності в поглядах на гроші послідовників кількісної теорії грошей та трудової теорії вартості.

Неокласичний варіант розвитку кількісної теорії грошей. «Трансакційний» варіант» І.Фішера. Кембриджська версія кількісної теорії.

Внесок Д.Кейнса у розвиток кількісної теорії грошей. Зміна акцентів щодо оцінки ролі держави в економічному регулюванні та механізмів впливу на економіку. «Передаточний механізм» у трактуванні Кейнса. Неминучість інфляційних наслідків реалізації кейнсіанських концепцій.

Сучасний монетаризм як альтернативний напрямок кількісної теорії. Особливості монетаристських трактувань ролі держави в регулюванні економіки. Внесок М.Фрідмена в розробку монетарної політики на основі неокласичного варіанта кількісної теорії.

Зближення позицій монетаристів та неокейнсіанців у їхніх поглядах на грошово-кредитну політику в сучасних умовах. Кейнсіансько-неокласичний синтез.

Грошово-кредитна політика України в перехідний період у світлі сучасних монетаристських теорій.

Тема 8. Кредит у ринковій економіці

Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Економічні чинники розвитку кредиту та особливості прояву їх у різних галузях народного господарства.

Сутність кредиту. Кредит як форма руху вартості на основі повернення. Еволюція кредиту в міру розвитку суспільного виробництва. Кредит як форма суспільних відносин. Позичковий капітал та кредит. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями.

Економічна основа, стадії та закономірності руху кредиту. Об'єкти та суб'єкти кредитних відносин. Форми та види кредиту. Критерії класифікації кредиту. Форми кредиту, переваги та недоліки кожної з форм. Види кредиту, критерії їх класифікації. Характеристика окремих видів кредиту: банківського, державного, комерційного, міжнародного, споживчого. Банківський кредит як переважний вид кредиту. Принципи банківського кредитування.

Функції кредиту, їх сутність та призначення. Економічні межі кредиту. Поняття меж кредиту, причини та наслідки їх порушення. Кредитні відносини та інфляція. Взаємозв'язок кредиту і грошей.

Процент за кредит. Сутність процента, види, економічні межі руху та фактори зміни ставки процента. Процент в умовах інфляції. Роль процента. Розвиток кредитних відносин в Україні в перехідній економіці. Відновлення комерційного кредиту та фактори, що гальмують його розвиток.

Труднощі розвитку банківського кредиту. Еволюція державного та споживчого кредиту.

Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку

Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Сутність та функції банків. Банківська система. Поняття банківської системи, її цілі та функції. Специфічні риси банківської системи. Принципи побудови банківської системи. Особливості побудови банківської системи в Україні.

Небанківські фінансово-кредитні установи. Схожість та відмінність їх діяльності і діяльності банків. Види та характеристика основних видів небанківських фінансово-кредитних установ: страхових компаній, пенсійних фондів, інвестиційних фондів та ін.

Тема 10. Центральні банки

Центральні банки, їх походження, призначення, функції та операції. Побудова й розвиток Національного банку України.

Нормативно-правове забезпечення діяльності центрального банку. Головне призначення Центрального банку. Основні операції Центрального банку. Структура кредитних ресурсів та їх призначення. Контроль за діяльністю комерційних банків. Операції Центрального банку на відкритому ринку.

Тема 11. Комерційні банки

Поняття комерційного банку, призначення, класифікація та види комерційних банків.

Походження та розвиток комерційних банків. Еволюція банків від приватних кредиторів до багатофункціональних посередників на грошовому ринку. Роль банків у ринковій економіці.

Основи організації та специфіка діяльності комерційних банків. Порядок створення банку, його реєстрація та ліцензування діяльності. Організаційні структури та функціональні особливості окремих видів банків.

Пасивні операції комерційних банків. Формування власного капіталу банку. Залучення і запозичення коштів.

Активні операції комерційних банків. Кредитні операції. Інвестиційні операції.

Банківські послуги. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів. Інші види банківських послуг.

Стабільність банків і механізм її забезпечення. Поняття банківської стабільності та її значення. Показники стабільності та економічні нормативи, що її забезпечують. Страхування банківських депозитів. Створення резервів для покриття ризиків. Ліквідність банків.

Особливості становлення і розвитку комерційних банків в Україні.

Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною

Характеристика міжнародних валютно-кредитних відносин. Валютно-фінансові і платіжні умови зовнішньоекономічних угод. Валютні ризики та захисні застереження при здійсненні валютних операцій.

Міжнародний кредит, його суть, функції і роль в міжнародних відносинах. Основні форми міжнародного кредиту та їх класифікація. Банківський міжнародний кредит і його форми. Кредити міжнародних валютно-кредитних і фінансових організацій. Міждержавний кредит.

Роль Міжнародного валютного фонду в організації та контролі валютно-кредитних відносин. Вплив МВФ на зовнішньоекономічну політику України. Функції на операції Міжнародного банку реструктуризації та розвитку і його співробітництво з Україною.

Перелік питань з дисципліни «Гроші та кредит»

1. Походження грошей. Роль держави у творенні грошей.
2. Сутність грошей. Гроші як гроші і гроші як капітал.
3. Еволюція форм грошей. Причини та значення демонетизації золота.
4. Поняття неповноцінних грошей та характеристика їх різновидів — паперових і кредитних грошей. Роль держави у творенні кредитних грошей.
5. Різновиди сучасних кредитних грошей. Характеристика банкноти, «класична» і сучасна банкнота. Депозитні та квазігроші.
6. Вартість грошей. Чинники, що обумовлюють вартість неповноцінних грошей. Форми прояву вартості грошей.
7. Функція грошей як міри вартості.
8. Функція грошей як засобу обігу.
9. Функція грошей як засобу платежу.
10. Функція грошей як засобу нагромадження вартості.
11. Функція світових грошей.
12. Якісні властивості грошей.
13. Роль грошей у розвитку економіки: кількісний та якісний спекти.
14. Еволюція ролі грошей в економіці України.
15. Сутність та економічна основа грошового обороту.
16. Модель грошового обороту. Характеристика окремих потоків грошового обороту та їх взаємозв'язку.
17. Порядок балансування грошових потоків у окремих суб'єктів та в грошовому обороті в цілому.
18. Структура грошового обороту за формою платіжних засобів та за економічним змістом.
19. Грошова маса: сутність, склад та фактори зміни обсягу і структури.
20. Характеристика базових грошей та грошових агрегатів.
21. Швидкість обігу грошей, її сутність, порядок визначення, фактори впливу та роль у макроекономічній ситуації.
22. Закон грошового обігу.

23. Механізм зміни маси грошей в обороті. Роль комерційних банків у цьому механізмі.
24. Грошово-кредитний мультиплікатор.
25. Сутність, призначення та основні елементи грошової системи.
26. Характеристика основних видів грошових систем та їх еволюція.
27. Створення та розвиток грошової системи України.
28. Державне регулювання грошового обороту як складова економічної політики, його завдання, методи та наслідки.
29. Грошово-кредитна та фіскально-бюджетна політика в системі державного регулювання грошового обороту. Дискусії щодо переваг та недоліків кожної з них.
30. Суть, цілі та інструменти грошово-кредитної політики.
31. Проблеми монетизації бюджетного дефіциту та валового внутрішнього продукту в Україні.
32. Сутність, закономірності розвитку та види інфляції. Способи вимірювання інфляції.
33. Економічні та соціальні наслідки інфляції.
34. Особливості інфляції в Україні.
35. Державне регулювання інфляції: основні напрямки та інструменти.
36. Сутність, цілі та види грошових реформ.
37. Особливості проведення грошової реформи в Україні.
38. Поняття валюти та валютних відносин. Конвертованість юти, її сутність, види, значення та передумови.
39. Валютний курс: сутність, роль та фактори, що визначають динаміку та рівень.
40. Економічні основи, режими та методи регулювання валютних курсів. Режим валютного курсу в Україні.
41. Поняття та призначення валютних систем. Елементи національної валютної системи. Розвиток валютної системи в Україні.
42. Платіжний баланс: сутність, структура та роль у механізмі валютного регулювання.
43. Поняття, розвиток та основні елементи світової та міжнародної валютних систем.
44. Загальні передумови та економічні причини, що визначають необхідність кредиту.
45. Сутність кредиту, його структура, еволюція та зв'язок з ними економічними категоріями.
46. Стадії та закономірності руху кредиту на мікро- і макрорівні. Принципи кредитування.
47. Форми, види та функції кредиту.
48. Характеристика банківського кредиту.
49. Характеристика споживчого кредиту. Особливості його «витку в Україні».
50. Характеристика державного кредиту. Особливості його розвитку

в Україні.

51. Характеристика міжнародного кредиту. Особливості його розвитку в Україні.

52. Економічні межі кредиту. Кредитні відносини в умовах інфляції.

53. Сутність позичкового процента, його функції та чинники, що впливають на рівень процента.

54. Роль кредиту в розвитку економіки.

55. Розвиток кредитних відносин в Україні в перехідний період до ринкових відносин.

56. Сутність, призначення та види фінансового посередництва.

57. Поняття банку, місце банків на грошовому ринку.

58. Функції та роль банків.

59. Сутність, принципи побудови та функції банківської системи.

60. Особливості розвитку та побудови банківської системи в Україні.

61. Небанківські фінансово-кредитні установи, їх види та особливості функціонування в Україні.

62. Національний банк України: сутність, призначення, правовий статус, організаційна структура.

63. Характеристика функцій центрального банку.

64. Діяльність центрального банку як банку банків.

65. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків.

66. Особливості становлення та розвитку комерційних банків в Україні.

67. Основи організації та діяльності комерційних банків в Україні.

68. Пасивні операції комерційних банків.

69. Активні операції комерційних банків.

70. Банківські послуги.

71. Міжнародний кредит, його суть, функції і роль в міжнародних відносинах.

72. Основні форми міжнародного кредиту та їх класифікація.

73. Банківський міжнародний кредит і його форми.

74. Кредити міжнародних валютно-кредитних і фінансових організацій.

75. Міждержавний кредит.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України. –К.:Юрид.література, 1996. -50с.
2. Бюджетний кодекс України: закон, засади, коментар / [за ред. О.В.Турчинова і Ц.Г.Огня] -К.:Парлам. Вид-во, 2002. -320с.
3. Господарський кодекс України –К.:Атіка. - 2003. -208с.
4. Цивільний кодекс України: Офіційне видання. –К.:Атіка,2004. -416с.
5. Україна. Закон. Про банки і банківську діяльність: від 7 грудня 2001 р.

6. Україна. Закон. Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні // Закони України: в 11 т. – Верховна Рада України. Інститут законодавства. – К., 1996. – Т. 5. – с. 13 – 20.
7. Україна. Закон. Про державну податкову службу // Закони України: в 11 т. – Верховна Рада України. Інститут законодавства. – К., 1996. – Т. 1. – с. 7-37.
8. Україна. Закон. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: від 09.07.2003 р. № 1058 – IV // Все про бухгалтерський облік. – 2003. - № 110,115
9. Україна. Закон. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: від 02.03.2000р. № 1533 – III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - № 22.
10. Україна. Закон. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням: від 18.01.2001р. № 2240 – III // Урядовий кур'єр. – 2001. - 28 лютого.
11. Україна. Закон. Про оподаткування прибутку підприємств: від 22.05.1997р. № 283/97 – ВР; зміни і доповнення до нього.
12. Україна. Закон. Про податок з доходів фізичних осіб: від 22.05.2003 р. № 889 – IV; зміни і доповнення до нього.
13. Україна. Закон. Про податок на додану вартість: від 03.04.1997р. № 168/97 – ВР; зміни і доповнення до нього.
14. Україна. Закон. Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування: № 2213 – III від 11.01.2001р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 11.
15. Україна. Закон. Про систему оподаткування: від 18.02.1997 р. №77/97 – ВР; зміни і доповнення до нього.
16. Україна. Кабінет Міністрів України. Про акцизний збір: декрет від 26.12.1992р. №18 – 92; зміни і доповнення до нього.
17. Україна. Кабінет Міністрів України. Про затвердження правил виготовлення і використання вексельних бланків. Постанова від 10 вересня 1992 р.
18. Україна. Кабінет Міністрів України. Про місцеві податки і збори: від 20.05.1993 р. №56-93, зміни і доповнення до нього.
19. Україна. Національний банк України. Порядок ведення касових операцій у національній валюті в Україні. (в редакції постанови Правління НБУ від 13 жовтня 1997 р. №334). Постанова від 23 лютого 1995 р. №21.
20. Україна. Національний банк України. Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті. Інструкція №7 від 29 березня 2001 р. №135.
21. Україна. Національний банк України. Про відкриття банками рахунків у національній та іноземній валюті. Інструкція №3 Постанова від 4 лютого 1998 р. №36.
22. Україна. Закон. Про заставу: від 2 жовтня 1992 р.
23. Україна. Закон. Про інвестиційну діяльність: від 18 вересня 1991 р.

24. Україна. Закон. Про лізинг: від 16 лютого 1997, № 723/97 – ВР. // ВВР – 1998. - № 16. – с. 68.
25. Україна. Закон. Про Національний банк України: від 20.05.1999р., № 679 –XIV. // Вісті НБУ – 1999. № 7.
26. Україна. Закон. Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні: від 10 грудня 1997р. //Голос України. – 1998. – №2.
27. Україна. Закон. Про приватизаційні папери: від 6 березня 1992 р.
28. Україна. Закон. Про цінні папери і фондову біржу: від 18 червня 1991 р.
29. Україна. Закон. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг в Україні: від 12 липня 2001 р.
30. Україна. Президент. Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва: указ № 727/98 від 03.07.1998р. // Офіційний вісник України. – К., 1998. - № 27. – с. 1.
31. Україна. Президент. Стратегія національної безпеки України: указ 12.02.2007р. №105/2007
32. Україна. Національний банк України. Концепція організації готівкового обігу в Україні: Постанова від 12.03.98. №105.
33. Гриценко О. Гроші та грошово-кредитна політика: Навч. посібник. – К.: Основи, 1996 – 180 с.
34. Гроші та кредит. Підручник / За ред. проф. Івасіва Б.С. – К.: КНЕУ, 1999. – 404 с.
35. Гроші та кредит. Підручник / М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін. – К.: КНЕУ, 2001. – 602 с.
36. Гроші, банки та кредит: у схемах і коментарях. Навчальний посібник. / За ред. Б.Л. Луціва. – Тернопіль: Карт-юланш, 2000. – 225 с.
37. Демківський А.В. Гроші та кредит. Навчальний посібник. К.: Дакор., Вира – Р., 2003. – 528 с.
38. Деньги и кредит, банки: Справочное пособие Под ред. Кравцовой Г.И. – Мн.: Меркавання, 1994.
39. Долан Э.Дж. и др. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. -Л.: 1991.
40. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник /А.Г.Загородній, Г.Л.Вознюк –Львів.:В-во НУ ”Львівська політехніка”, 2005. –714с.
41. Злупко С.М. Економічна думка України: навч. посіб. /С.М.Злупко – Львів:ЛНУ ім.І.Франка, 2000. –496с.
42. Иванов В.М. Деньги и кредит. Курс лекций. – К.: МАУП, 2001. – 232 с.
43. Ільєнко А.А. Теорія фінансів: навч. посіб. /[за заг. ред. О.О.Василика] –К.: Центр навчальної літератури, 2005. –480с
44. Карлін М.І. Бюджетна система України: навч. посіб. /М.І.Карлін – К.: Знання, 2008. -428с.
45. Карлін М.І. Державні фінанси України: навч. посіб. /М.І.Карлін - К.: Знання, 2008. – 348с.

46. Карлін М.І. Фінанси зарубіжних країн: навч. посіб. /М.І.Карлін – К.:Кондор, 2004. – 384с.
47. Кейнс Дж. М. Трактат про грошову реформу. Загальна теорія зайнятості, процента та грошей. – К.: 1999
48. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) /О.П.Кириленко – К.: НІОС, 2000. – 384 с.
49. Ковальчук С.В. Фінанси: навч. посіб. / С.В.Ковальчук, І.В.Форкун – Львів: Новий Світ-2000, 2006. – 568с.
50. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України: навч. посіб. /В.І.Кравченко – К.: Т-во “Знання”, КОО, 1999. – 487 с.
51. Крисоватий А.І. Податкова система: навч. посіб. / А.І.Крисоватий, О.М.Десятнюк // –Т.:Карт-бланш, 2004. –331с.
52. Лагутін В.Д. Гроші та грошовий обіг: Навчальний посібник. – К. Знання, 1998. – 168с.
53. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: Навч. посібник. – К.: Т-во “Знання”, 2000. – 215с.
54. Леоненко П.М. Теорія фінансів: навч. посіб. / П.М.Леоненко, П.І.Юхименко, А.А.Ільєнко; За заг. ред. О.О.Василика. –К.: Центр навчальної літератури, 2005. –480с.
55. Лісовицький В.М. Історія економічних вчень: навч. посіб. / В.М.Лісовицький –К.:ЦУЛ, 2004. –220с.
56. Макконелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс. – М.: Республика, 1992. – 2ч.
57. Мишкін Фредерік С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків. – К., 1998.
58. Місцеві фінанси: підручник / [За ред. О.П.Кириленко] //–К.:Знання, 2008. –677с.
59. Мочерний С.В., Довбенко М.В. Історія економічних вчень (Сучасна економічна думка): навч. посіб. / За ред. С.В.Мочерного –Львів: “Новий світ-2000”, 2006. –488с.
60. Національний банк і грошово-кредитна політика. Підручник / За ред. Мороза А.М., Пуховкіної М.Ф. – К.: КНЕУ, 1999.
61. Общая теория денег и кредита /Под ред. Жукова Е.Ф. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995.
62. Пасічник Ю.В. Бюджетна системи України: навч. посіб. / Ю.В.Пасічник –К.: Знання, 2008. –670с.
63. Савлук М.І., Мороз А.М. та ін. Гроші та кредит. – К.: Либідь, 1992.
64. Теорія фінансів: навч. посіб. / [за заг. ред. О.Д.Василика] – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 480с.
65. Финансы и кредит. Учебник / Под ред Казака А.Ю. – Екатеринбург, МП “ПИПП”, 1994.
66. Фінанси: курс для фінансистів: навч. посіб. / [за ред. В.І.Оспіщева] – К.: Знання, 2008. –567с.
67. Фридмен М. Количественная теория денег. – М., 1996

68. Юрій С.І. Бюджетна система України: навч. посіб. / С.І.Юрій, Й.М.Бескид – К.: НІОС. – 2000. – 400с.